

รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

-----

1. ชื่อเรื่องวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ปีการศึกษาที่ทำการวิจัย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
3. รายวิชาที่สอน นศ 2201317 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
จำนวนนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 36 คน
4. ชื่อผู้เสนองานวิจัย
ชื่อภาษาไทย นางเบญจพร บุญสยามภู
ชื่อภาษาอังกฤษ Mrs. Benjaporn Boonsayomphu
หน่วยงานที่สังกัด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
เบอร์โทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้) 08-4764-4664 E-mail: noon_bjp@hotmail.com

5. บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา นศ 2201317 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.30/83.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้กรณีศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.348)

6. คำสำคัญ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือ กรณีศึกษา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

7. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดมาตราต่างๆ ไว้ว่า การศึกษายุคใหม่จะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด (มาตรา 22) ต้องเน้นความรู้คู่คุณธรรม (มาตรา 23) ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (มาตรา 24) และต้องประเมินพัฒนามาจากผู้เรียน (มาตรา 26) (ลดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2553: 6) นอกจากนี้ยังจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถที่จะใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยปัญหาที่พบบ่อยๆ ในชั้นเรียนมากที่สุด (ลดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2547; อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2544) คือ การขาดเรียนบ่อย การไม่สนใจเรียน การขาดความพร้อมในการเรียน การไม่เข้าเรียนในวิชาที่สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การไม่ชอบทำ และส่งการบ้าน และเจตคติไม่ดีต่อการเรียน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้จะต้องแก้ด้วยการใช้เทคนิคการสอน (instruction techniques) นั่นคือ ครูผู้สอน (teacher) นักศึกษา (student) และสถานการณ์ (situation) (ลดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2553: 7 อ้างถึงใน Orlich and Others, 2007) ที่ประกอบไปด้วยองค์รวมใน 3 ปัจจัยหลักๆ คือ รูปแบบวิธีการสอน (procedural aspects) มิตินการเรียนรู้ (learning perspectives) และรูปแบบทางเจตคติ (attitudinal aspects) โดยทั้งหมดนี้จะต้องมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (the learner)

การสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ได้นำมาใช้สำหรับการเรียนการสอนในรายวิชา นศ 2201317 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในเรื่องประวัติความเป็นมาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค แนวคิด ทฤษฎี และที่มาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค หลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองวิธีการคุ้มครองผู้บริโภค การโฆษณา และฉลากสินค้า ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Study Method) นั้นเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นมาจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (ทีศนา แคมมณี, 2552, หน้า 362-364) ซึ่งวิธีการเรียนเช่นนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษามีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการตัดสินใจอย่างมีหลักการและเชิงเหตุผล มีทักษะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นการจำลองเอาเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงทางการเงินเข้ามาประยุกต์กับเนื้อหาวิชาที่มีการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ จนทำให้เกิดการจดจำ เกิดทักษะการคิด การวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุภนิดา ภูสุรินคำ, 2552) การเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการในการพัฒนาผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียน เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น

การเรียนการสอนในปัจจุบันด้านกฎหมายมีการพัฒนามากขึ้นตามหลักมาตรฐาน และหลักกฎหมาย ปัญหาที่พบคือการเรียนการสอนที่ต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ทันสมัยมากขึ้นตามวิชาชีพต่างๆ ที่ไม่เน้นเฉพาะด้านกฎหมายเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งได้แยกเป็นแขนงหนึ่งในวิชาชีพกฎหมาย จึงต้องให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องเน้นมากขึ้นในการเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งการเรียนการสอนของผู้สอน และการเรียนรู้ของนักศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจึงใช้วิธีวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในอนาคตได้

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนแบบร่วมมือเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค อีกทั้งนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือในวิชาดังกล่าวเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อไป

8. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา แบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

9. คำถามการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

10. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การเรียนการสอนแบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา

11. วิธีดำเนินการวิจัย (ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย/เครื่องมือ/วิธีการพัฒนา/นวัตกรรม/การเก็บข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นการทดลองชนิด The Single Group, Pretest-Posttest Design เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา นศ 2201317 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 6 แผน ดังนี้ 1) เรื่องประวัติความเป็นมาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค 2) เรื่องแนวคิด ทฤษฎี และที่มาของ

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค 3) เรื่องหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครอง 4) เรื่องวิธีการคุ้มครองผู้บริโภค 5) เรื่องการคุ้มครองการโฆษณา และ 6) เรื่องการคุ้มครองด้านฉลากสินค้า

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ชนิดเลือกตอบ แบบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจ ต่อการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือทั้ง 3 ชนิด ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องแนวคิด ทฤษฎี และที่มาของกฎหมายคุ้มครอง

ผู้บริโภค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องวิธีการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการคุ้มครองการโฆษณา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การคุ้มครองด้านฉลากสินค้า

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และขอบข่ายเนื้อหา

ขั้นที่ 2 ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกลุ่มร่วมมือ

ขั้นที่ 3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบกลุ่มร่วมมือ

ขั้นที่ 4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและกิจกรรม

ขั้นที่ 5 เมื่อปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปใช้สอนจริงนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในบทเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

ขั้นที่ 2 สร้างแบบทดสอบปรนัยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมของข้อความ

ขั้นที่ 4 เมื่อปรับแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปใช้สอนจริงกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3. แบบประเมินความพึงพอใจ ต่อการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ได้แนวคิดและหลักการเพื่อนำมาเป็นแนวในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียน

3.2 กำหนดประเด็นข้อคำถาม โดยครอบคลุมด้านเนื้อหาความรู้ ด้านความพึงพอใจ และประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5	หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง ความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา ข้อความ และเนื้อหาที่วัด

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

3.6 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอน ($\alpha = \text{coefficient}$) (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2549) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.842

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลังจากการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 6 แผนใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2560 ถึง วันที่ 21 ตุลาคม 2560 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

เมื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้วก็นำไปทดลองกับนักศึกษากลุ่มหนึ่งเพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปทำการสอนกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 36 คน ระยะเวลา 12 ชั่วโมง ใช้วิธีการศึกษาเก็บข้อมูลแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนเรียนกับหลังเรียน (สมนึก ภัททิยธนี, 2548: 39) ดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบในการทดลอง (The Single Group, Pretest-posttest Design)

Group	Pre-test	Treatment	Post-test
Ex	T ₁	X	T ₂

Group	=	กลุ่ม
Ex	=	การทดลอง
T ₁	=	การวัดผลก่อนทดลอง (Pre-test)
X	=	การจัดกระทำตามการทดลอง
T ₂	=	การวัดผลหลังการทดลอง (Post-test)

มีรายละเอียดการทดลอง ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มการเรียนรู้โดยการละนักศึกษาเก่ง ปานกลาง อ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1
2. ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักศึกษาก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ดำเนินการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 6 แผนใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง
4. ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ทำการทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนนเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้
กรณีศึกษา แล้วเก็บรวบรวมนำไปแปลผลต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยในการประมวลผลทางสถิติ
ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา (E_1/E_2)
ตามเกณฑ์ 80/80
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเรียนแบบร่วมมือ โดย
ใช้กรณีศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
การทดสอบค่าที (t-test dependent)
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

12. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา
กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้
กรณีศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลัง
เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ตามเกณฑ์
80/80

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่
3 (E_1/E_2) กำหนดเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ ด้าน	คะแนน เต็ม	จำนวน นักเรียน	แผนการจัดการเรียนรู้		
			$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
กระบวนการ (E_1)	80	36	66.80	3.13	83.30
ผลสัมฤทธิ์ (E_2)	30	36	25.06	1.55	83.52
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2			เท่ากับ 83.30/83.52		

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา สำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 83.30/83.52 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดย การเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

ผลสัมฤทธิ์	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	30	11.03	1.51	35.39	.000
หลังเรียน	30	25.06	1.55		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา

ข้อความถาม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ พึงพอใจ
1. การใช้ภาษาเข้าใจง่าย	4.30	.702	มาก
2. รูปแบบและองค์ประกอบของ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดย ใช้กรณีศึกษา	4.23	.679	มาก
3. ยอมรับในการประเมินการปฏิบัติ กิจกรรม	4.37	.669	มาก
4. ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับ นักศึกษา	4.57	.568	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ พึงพอใจ
5. ระยะเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	4.53	.507	มากที่สุด
6. ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ดี	4.57	.504	มากที่สุด
7. มีภาพประกอบ และความหลากหลายของเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา	4.20	.664	มาก
8. มีความรู้สึกสนุกกับการเรียนเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม	4.40	.563	มาก
9. ความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา	4.37	.718	มาก
10. นักศึกษามีความพอใจในความก้าวหน้าในการเรียน	4.40	.621	มาก
11. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.53	.629	มากที่สุด
12. แบบทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.57	.504	มากที่สุด
13. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเนื้อหาสอดคล้องและต่อเนื่อง	4.37	.718	มาก
14. การเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเรียน	4.50	.630	มาก
15. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษานี้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.30	.651	มาก
รวม	4.41	.348	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.348 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดมีอยู่ 3 ข้อ คือ 1) ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับนักศึกษา 2) ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ดี และ 3) แบบทดสอบวัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.57$ รองลงมา มี 2 ข้อ คือ 1) ระยะเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.53$ ส่วนคะแนนค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ มีภาพประกอบ และความหลากหลายของเนื้อหา แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.20$

13. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้สอนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.30/83.52 หมายความว่า นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา จำนวน 6 แผน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 83.30 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 83.52 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีความสำคัญต่อการรับรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก นักศึกษาที่เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีปฏิสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าแสดงออก มีความตั้งใจเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังจากที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.348

2. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิคุ้มกันผู้บริโภครวม การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.30/83.52 หมายความว่า นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา จำนวน 6 แผน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 83.30 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 83.52 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิจิตรา ธรรมสถิตย์ (2553) พบว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมโดยใช้กรณีตัวอย่าง ไปใช้ออกแบบการสอนโดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือแต่ละประเภท การจัดการเรียนแบบร่วมมือที่มุ่งพัฒนานักศึกษาทุกระดับผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ขวัญคุ้ม (2550) และวิณา บุญปัทม์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.20/87.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ พฤติกรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีความสำคัญต่อการรับรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก นักศึกษาที่เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีปฏิสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าแสดงออก มีความตั้งใจเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังจากที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลาวัลย์ นกหงษ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถการคิดวิเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้โดยวิธีสอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้โดยวิธีการจัดเรียนรู้แบบอื่น

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.348 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัญญิกา หลอดแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปลาม้า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือเรื่องประกอบคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชาบุญมี (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค STAD เรื่องระบบจำนวนเต็ม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งในด้านสาระการเรียนรู้ที่ไม่ยากเกินไป และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้โดยตรง เพราะเป็นสาระเกี่ยวกับการคำนวณ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้เป็นกลุ่มมีการช่วยเหลือพึ่งพาค้ำจุนกันและกัน และมีนักเรียนเก่งจะช่วยคนเรียนอ่อน ในด้านการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมกับนักเรียนจึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับของ กานต์ชนก สิงห์ชู (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับคุณภาพดี เนื่องจากบทเรียนออกแบบให้เรียกใช้งานง่าย เมนูไม่สับสน มีส่วนของการสนับสนุนการเรียนรู้ และนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากสาเหตุดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และนักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก เพราะการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษานั้นมีความเหมาะสมสำหรับชั้นเรียนที่มีผู้เรียนที่คละระดับความสามารถ และทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นด้วย

14. ข้อเสนอแนะ/ข้อเสนอแนะ

14.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

14.1.1 ผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีโอกาสในการคิด มีอิสระและร่วมมือกันภายในกลุ่มโดยเน้นพัฒนาการของนักศึกษาที่เรียนอ่อนเพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จ

14.1.2 ควรนำการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา ไปใช้ในหน่วยการเรียนรู้ อื่น ๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักศึกษา และเป็นการพัฒนาผลการเรียนให้สูงขึ้น

14.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

14.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษา กับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคอื่น ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะให้กับนักศึกษาได้เลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลาย

14.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรด้านความคงทนในการเรียนรู้ทักษะที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

15. เอกสารอ้างอิง

- กานต์ชนก สิงห์ชู. (2552). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบSTAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กมล ขวัญคุ้ม. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องการเมืองการปกครอง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ณัฐธิกา หลอดแก้ว. (2552). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปลาม้า สูงสุดารมฤกษ์วิทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ. สุวีริยาสาส์น.
- พิจิตรา ธรรมสถิตย์. (2553). ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บ โดยใช้กรณีตัวอย่างด้วยการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ด้วยเกมส์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แฮสส์ ออฟเคอร์มิสท์.

- มลาวัลย์ นกหงส์. (2552). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถการคิดวิเคราะห์เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สสวท. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
- ลดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2553). *การแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาในชั้นเรียนด้วยกระบวนการวิจัย.* (Online). Available URL; http://www.rlc.nrct.go.th/download/Research_Zone/phase12_20100322_3.pdf (วันที่ค้นข้อมูล 12 สิงหาคม 2560).
- วีณา บุญปัทม์. (2550). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิกซอร์ว่สาระประวัติศาสตร์เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สุภานิดา ภูสุรินคำ. (2552). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือบน e-Learning ในเอกสารคำสอนรายวิชา 02-051-522 เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*
- และการสื่อสารประยุกต์.คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- สุภาพร ชาญบุญมี. (2553). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค STAD เรื่องระบบจำนวนเต็มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- สมนึก ภัททิยธนี. (2548). *การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กาชสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.*
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *100 คำถาม คำตอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟันนี่.*